

Obsah

Předmluva	V
Seznam základní literatury	XV
Seznam použitých zkratk	XVII
Kapitola 1. Soukromé právo a jeho úprava, základní pojmy a terminologie	1
1. Občanské právo, soukromé právo a veřejné právo; NObčZ a jeho význam	1
a) Občanské právo	1
b) Soukromé právo a veřejné právo	2
c) Právní okruhy a právní kultura	4
d) Obecná část občanského zákoníku a občanského práva	5
e) Nový občanský zákoník	7
2. Právní skutečnosti	13
3. Právní vztah	14
a) Obecně	14
b) Obsah právního vztahu, jeho prvky	14
c) Právní institut	16
4. Subjekty a objekty občanského práva; osobnostní práva	16
a) Právní subjekty	16
b) Právní objekty	26
c) Osobnostní práva	34
Kapitola 2. Principy a hodnoty	46
1. Pojem. Spravedlnost a principy	46
a) Principy v občanském právu	46
b) Spravedlnost	48
2. Obecné principy	50
a) Antropocentrismus	50
b) Autonomie vůle	50
c) Rovnost, ekvivalence a solidarita	55
d) Jistota a důvěra	60
e) Účelnost, efektivita a proporcionalita	61
3. Principy – instrumenty	63
a) Dobrá víra	63
b) Dobré mravy	71
c) Veřejný pořádek	75
Kapitola 3. Prameny občanského práva. Výklad a používání	78
1. Prameny občanského práva	78
a) Zákon a druhy norem „psaného“ občanského (soukromého) práva	78
b) Kogentní právo a předpoklady (náležitosti) právního jednání	81

Obsah

c) Judikatura jako pramen práva	83
d) Nauka	84
e) Lex mercatoria jako pramen práva?	84
2. Působení základních práv na soukromoprávní poměry.	85
a) Místo základních lidských práv v systému práva, jejich účel.	85
b) Základní strategie přístupu k základním lidským právům	85
c) Druhy (způsoby) působení základních lidských práv na soukromoprávní vztahy – shrnutí.	86
d) Meze působení základních práv	87
3. Výklad a používání právních norem občanského práva	88
a) Obecně	88
b) Používání (aplikace) práva	89
c) Výklad zákona	92
d) Mezera v právní normě občanského práva	100
e) Konkurence právních norem a nároků	105
Kapitola 4. Subjektivní právo a jeho ochrana.	108
1. Subjektivní právo	108
a) Pojem	108
b) Podstata subjektivních práv	109
c) Druhy subjektivních práv	110
d) Nárok	113
2. Uskutečňování subjektivních práv	114
a) Pojem	114
b) Mechanismus uskutečňování subjektivních práv	115
c) Neoprávněné uskutečňování (výkon) subjektivních práv (zneužívání).	115
3. Ochrana před zneužíváním práva a přiměřenost řešení.	121
a) Úvod	121
b) Rozpor s dobrými mravy	122
c) Rozpor s dobrou vírou	122
d) Zánik práva v důsledku jeho nevykonání	124
e) Přiměřenost řešení.	125
4. Výjimečné formy uskutečňování subjektivních práv	126
a) Úvod	126
b) Svépomoc	127
c) Nutná obrana.	128
5. České občanské právo	129
a) Svépomoc	129
b) Nutná obrana a krajní nouze	130
Kapitola 5. Právní jednání	132
1. Základy právního jednání	132
a) Autonomie vůle	132
b) Právní jednání	138
c) Skutková podstata projevu vůle. Znaky skutkové podstaty	140
d) Kvaziprávní jednání a reálné (faktické) úkony	145
2. Druhy právních jednání.	147
a) Přehled a úvod.	147

b)	Jednostranná a vícestranná právní jednání	147
c)	Adresná a neadresná právní jednání	149
d)	Právní jednání v jednotlivých oblastech občanského práva	150
e)	Nakládání a povinnost	150
f)	Kauzální a abstraktní právní jednání	151
3.	Výklad právních jednání	153
a)	Základy	153
b)	Hlavní přístupy	154
c)	Podstata a metody	155
d)	Výklad podle NObčZ	161
4.	Instrumenty právního jednání	163
a)	Podmínka	163
b)	Podmínky v NObčZ	168
c)	Doložení času	171
d)	Námitka	171
e)	Souhlas a povolení	172
Kapitola 6.	Uskutečňování projevu vůle	174
1.	Základní pojmy	174
a)	Úvod	174
b)	Základy	174
c)	Režim NObčZ	180
d)	Základ právního jednání	181
e)	Příslib (slib)	183
2.	Smlouva	184
a)	Pojem, autonomie vůle a kontraktační povinnost	184
b)	Přípravná jednání	185
c)	Odpovědnost při vyjednávání a přípravě smluv	187
d)	Uzavírání smlouvy	190
3.	Všeobecné obchodní podmínky a smlouva	200
a)	Pojem	200
b)	Účel obchodních podmínek	201
c)	Ochrana	202
d)	Vznik a vývoj	202
e)	Kontrola obsahu smlouvy a dalších náležitostí	203
f)	Změny obchodních podmínek	206
g)	Omezení převzetí překvapivých ustanovení všeobecných obchodních podmínek do smlouvy	207
h)	České právo a všeobecné obchodní podmínky	207
4.	Ochrana spotřebitele při uzavírání smlouvy	209
a)	Důvod	209
b)	Právo na odstoupení jako hlavní prostředek ochrany spotřebitele	209
c)	Podomní obchod (smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory)	210
d)	Uzavírání smluv na dálku (distančním způsobem)	211
e)	Finanční služby	212
5.	Smlouva a třetí osoby	214
a)	Smlouva ve prospěch třetího	214

Obsah

b) Smlouva k tíži třetího	218
c) Smlouva s ochranným účinkem pro třetí osoby	218
d) Smlouva a třetí osoby podle českého práva	221
Kapitola 7. Předpoklady (náležitosti) právního jednání	225
1. Základní pojmy	225
2. Obsahové předpoklady	227
a) Dovolnost	227
b) Možnost a dostatečnost	229
c) Základ právního jednání	230
d) Určitost a srozumitelnost	230
3. Volní náležitosti	233
a) Svěprávnost	233
b) Svoboda	233
c) Vážnost, pravost	234
4. Formální náležitosti	234
a) Pojem	234
b) Vývoj. Srovnávací úvod	234
c) Účel	236
d) Druhy forem	236
e) Zákonem předepsaná forma	237
f) Další požadavky na písemnou formu	237
g) Formální náležitosti podle českého práva	238
Kapitola 8. Vady právních jednání	242
1. Pojem a druhy vad	242
2. Vady obsahu	243
a) Rozpor se zákonem	243
b) Rozpor s dobrými mravy (nemravné právní jednání)	246
c) Neúměrné zkrácení	253
d) Nemožnost plnění (počáteční nemožnost)	255
e) Narušení základu právního jednání (podstatná změna okolností) a omyl	256
f) Nedostatek určitosti	258
g) Vady srozumitelnosti	260
3. Vady vůle	260
a) Obecně	260
b) Druhy vad vůle – přehled	260
c) Neexistence vůle	261
d) Vědomý rozdíl mezi vůlí a projevem	261
e) Nedostatek svobody	264
f) Nevědomý rozpor mezi vůlí a projevem. Omyl	266
g) Zanedbatelný nesoulad	268
h) Odlišné jevy	269
4. Vady formy právního jednání	269
5. Vady právních jednání podle českého práva	269
a) Vady obsahu	269
b) Vady vůle	275

Kapitola 9. Následky vadných právních jednání	289
1. Základní pojmy	289
a) Podstata problému	289
b) Vývoj	290
c) Srovnání	291
d) Možnosti řešení. Druhy sankcí	293
2. Absolutní neplatnost	294
3. Relativní neplatnost	295
a) Pojem	295
b) Důvody	295
c) Napadení právního jednání (námitka neplatnosti)	295
4. Následky neplatnosti	298
a) Pojem	298
b) Z hlediska vzniku	298
c) Z hlediska časové působnosti	299
d) Z hlediska věcné působnosti. Dílčí neplatnost	301
5. Zachování právního jednání	304
a) Konverze	304
b) Hypotetická vůle stran	305
c) Zhojení	305
6. Relativní neúčinnost	306
7. Odstoupení, zrušení, odvolání	306
8. Jiné sankce a výjimky	307
a) Náhrada škody	307
b) Možnosti smluvního omezení	307
c) Ochrana právního styku	307
9. Následky vadných právních jednání v českém právu	308
a) Obecný úvod. Neplatnost jako sankce	308
b) Nová koncepce NObčZ	308
c) Následky vadných právních jednání (neplatnost a další sankce) ..	308
d) Následky vad a zachování právních jednání	313
 Kapitola 10. Zastoupení	 318
1. Základy	318
a) Podstata a druhy	318
b) Dogmatické zařazení	319
2. Smluvní zastoupení	319
a) Podstata a prvky smluvního zastoupení	319
b) Funkce	321
c) Teoretické základy	322
d) Obdobné instituty	324
e) Vyloučení zastoupení	327
f) Obsah a součásti zastoupení, jeho meze	328
g) Právní následky zastoupení	330
h) Odpovědnost zastoupeného a zástupce při culpa in contrahendo	330
i) Konkurence jednání zástupce a zastoupeného	331
j) Plná moc	331
k) Zánik zastoupení	335

Obsah

l) Samokontrahování	337
3. Smluvní zastoupení, prokura a obdobné instituty podle NObčZ	338
a) Smluvní zastoupení	338
b) Prokura	340
c) Instituty obdobné smluvnímu zastoupení	341
d) Zastoupení právnické osoby (jednání za právnickou osobu)	342
4. Zákonné zastoupení a opatrovnictví	345
a) Účel	345
b) Zákonné zastoupení	345
c) Opatrovnictví člověka	347
d) Opatrovnictví právnické osoby	349
Kapitola 11. Čas jako právní kategorie	350
1. Význam času	350
a) Obecně	350
b) Normativní význam času	350
c) Počítání času	351
2. Promlčení	351
a) Význam promlčení. Hlavní tendence	351
b) Účel	352
c) Působnost promlčení	353
d) Režim promlčení	353
e) Promlčení a autonomie vůle	353
f) Promlčení a dobrá víra, resp. dobré mravy	353
g) Následky promlčení	353
3. Prekluze	355
4. Čas a NObčZ	355
a) Význam času a počítání času	355
b) Režim promlčení a jeho význam (§ 609 až 610)	356
c) Předmět promlčení	357
d) Dvojitý počátek promlčení a promlčecí lhůta	358
e) Délka promlčecí lhůty	361
f) Ukončení (konec) promlčecí lhůty	363
g) Běh promlčecí lhůty a její stavení	363
h) Přerušování běhu promlčecí lhůty	364
i) Prekluze	365
Věcný rejstřík	367